

До ръководителя
на катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“
Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Росица Колева
Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов
Катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“
Научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол)“ в Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 343/24.04.2025 г. на доц. Марин Маринов, ректор на Стопанската академия (СА)

Автор на дисертационния труд: Тодор Георгиев Гогов

Тема на дисертационния труд: „Вътрешният одит при предотвратяване и разкриване на измами в организациите (по примера на публичните предприятия в Р България)“

Научен ръководител: проф. д-р Георги Иванов

1. Информация за докторанта

Докторантът е зачислен по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол и анализ)“ към катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ при факултет „Стопанска отчетност“ на СА съгласно Заповед № 254/26.04.2022 г. на ректора на СА.

Докторант Тодор Гогов придобива висшето си образование в Университета по петрол и газ, гр. Плоещ, Румъния с образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по специалност „Публична администрация“ през 2003 г. и образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Вътрешен одит“ през 2015 г. в Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов.

Професионалният опит на докторант Т. Гогов е неразривно свързан с контролната дейност - работил е като вътрешен одитор в „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД; ръководител „Контрол, анализи и цени“ в „Алтест Ай Джи Ти“ ЕООД; експерт „Вътрешен контрол“ в „Одит Бургас“ ЕООД; вътрешен одитор в „Енерго Про“ ЕАД; мениджър „Вътрешен одит и контрол“, прокурист и член на Съвета на директорите, директор „Вътрешен одит“ – в „Монбат“ АД.

Владее писмено и говоримо румънски, руски и английски език.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем от 205 страници компютърно набран текст, разпределен в: увод, основен текст в три глави, включващ 35 таблици, 11 фигури; заключение; списък на използваната литература и приложения.

В увода на дисертационния труд е обоснована актуалността и значимостта на темата, предмета, обекта, целта и произтичащите от нея задачи, методология, подходи и ограничения на изследването. Дефинирана е тезата, че в практиката по вътрешен одит в българските публични предприятия при изпълнение на отговорностите на вътрешните одитори, свързани с предотвратяване и разкриване на измами, съществуват конкретни ограничения. Те могат да влошат адекватността и ефективността на вътрешния одит, а намирането на решения за преодоляването им би подобрило ролята и значението му в борбата с измамите в тези организации. Формулирани са четири задачи на изследването, които конкретизират целта на дисертационния труд.

Последователно в трите глави се изследват теоретични, методологически и приложни аспекти на вътрешния одит, на отговорностите на вътрешните одитори за предотвратяване и разкриване на измами, подходите на вътрешния одит за оценка на риска от измами и използвания от вътрешния одит инструментариум при ангажименти за увереност, когато има съмнения за измама. В заключението авторът извежда в обобщен вид основните резултати от проведеното цялостно проучване. Тази структура на дисертационния труд осигурява свързаност и дълбочина на съответните части в хода на обосноваването на

конкретните съдържателни характеристики, на една или друга хипотеза, модел, подход, съждение, препоръки към управленската практика и пр.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд съдържа обхватно системно научно проучване и задълбочен анализ на практиката по вътрешен одит за предотвратяване и разкриване на измами. Изследователските постижения на докторанта в научен и приложен смисъл систематизирано могат да се представят в следните няколко направления:

Първо, фокусирането на изследването върху теоретико-концептуалните характеристики на измамите и класификации на професионалните измами. Подробно се обосновава основополагащата роля на ръководствата на организациите за създаване, въвеждане в действие и поддържане на адекватни системи за управление на рисковете (вкл. и от измами) и задълженията за предприемане на всички необходими мерки за намаляването им до приемливо ниско ниво.

Второ, детайлният и задълбочен научно-практически анализ на основните отговорности на вътрешните одитори за предотвратяване и разкриване на измами в организациите. Чрез анализ на данните от проведеното авторово проучване сред вътрешните одитори от публични предприятия са открити някои ограничения при изпълнение на тези отговорности и са констатирани съществени проблеми, пред които те са изправени при изпълнението им.

Трето, ново концептуално разбиране с конкретни стъпки и примерен подход за идентифициране и оценка на рисковете от измами, тъй като оценката на фактическото състояние на практиката по вътрешен одит в публичните предприятия показва наличие на сериозни дефицити при изпълнение отговорностите на вътрешните одитори в проучвания аспект.

Четвърто, констатирани са конкретни проблеми по отношение използвания инструментариум при изпълнение на ангажиментите на вътрешните одитори за предоставяне на увереност във връзка с предотвратяване и разкриване на измами, които могат да понижат качеството на одита и изпълнението на отговорностите им.

Пето, изследователският дизайн на дисертацията включва и оценка на синергичен ефект от възможности за подобряване практиката по вътрешен одит, свързана с предотвратяване и разкриване на измами в публичните предприятия в България, като се минимизира влиянието на съществуващите слабости и ограничения при изпълнение на отговорностите на вътрешните одитори, свързани с:

- изпълнение на основните отговорности на вътрешните одитори за предотвратяване и разкриване на измами;
- идентифициране и оценка на риска от измами и начинът, по който той се управлява от организацията;
- използване на специфичен инструментариум от вътрешните одитори при извършване на одитни ангажменти за увереност, когато има съмнения за измама;
- и обобщение на постигнатите резултати, подкрепено от констатираните силни зависимости между изследваните фактори и обстоятелства, отразяващи мнението на изследваните в проучването респонденти – вътрешни одитори от публичните предприятия в България.

С резултатите от проучванията, оценките и проведения анализ докторантът успява да докаже валидността на тезата, че в практиката по вътрешен одит в българските публични предприятия при изпълнение на отговорностите на вътрешните одитори, свързани с предотвратяване и разкриване на измами, съществуват конкретни ограничения, които могат да влошат неговата адекватност и ефективност, а намирането на решения за тяхното преодоляване би подобрило ролята и значението му в борбата срещу измамите в посочените организации.

Дисертационният труд представлява завършено изследване с конкретни научно-теоретични и приложни резултати, потвърдени с апробирането на аргументиран методологически инструментариум за идентифициране на одиторските практики, което доказва, че докторантът притежава адекватно ниво на специализирани познания по тематичното направление, които стоят в основата на избора на темата на дисертацията и изследователската методология, на осмислянето и следването на прагматичен подход към доказване на докторската теза, изпълнението на целите и задачите на проучването.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Авторът на дисертационния труд е открил пет приноса. Те са свързани с обогатяване на знанието чрез решаване на важен научен проблем – теоретичната, методологическата и приложната състоятелност на отговорностите на вътрешните одитори в публичните предприятия за предотвратяване и разкриване на измами и идентифицирането на възможности за подобряване на практиката.

Приемам за реалистична и обективно отразяваща изследователските резултати Справката за приносите в автореферата. Според мен водещият принос е по отношение на изведените най-съществени слабости и ограничения в приложението на отговорностите на вътрешните одитори за

предотвратяване и разкриване на измами и въз основа на това предложени конкретни мерки за тяхното преодоляване и подобряване на практиката по вътрешен одит в този аспект – изцяло в духа на поставената теза, свързана с намирането на решения за усъвършенстване на вътрешния одит в борбата с измамите в организациите.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

В подкрепа на дисертационния труд са представени три научни публикации. Считам, че те отразяват коректно научния потенциал на автора и допринасят за популяризирането сред научната и професионалната общност на изследователските постижения на докторанта.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в достатъчен обем от 52 страници, като структурно и концептуално възпроизвежда дисертационния труд. Съдържанието му обективно представя целта, задачите, изследователската теза, авторския принос, практическата значимост на изведените научни резултати и обосноваването на предложените в проведеното изследване.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки и препоръки по дисертацията, независимо, че се откриват някои неточности, предимно от формално естество, които не променят положителната ми оценка за работата.

8. Заключение

Дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на Правилника за прилагането му. Като отчитам актуалността и значимостта на проведеното научно изследване, дефинираните научно-приложни резултати и направените конкретни предложения към управленската практика, давам положителна оценка на дисертационния труд и положително заключение – „за“ присъждането на ОНС „доктор“ по икономика на докторант Тодор Георгиев Гогов по професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол и анализ)“.

7 май 2025 г.
София

Подпис:
(доц. д-р Росица Колева)